

Συνομιλώντας με τις αρχέτυπες μορφές της μάνας του Ομήρου σήμερα (Γ')

/ [Πεμπτουσία](#)

Η Δέσποινα Μπεμπεδέλη ως Εκάβη (Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, 2001)

Δύο ακόμα μητέρες, από διαφορετικό στρατόπεδο η κάθε μία κλείνουν τον κύκλο των Ομηρικών μανάδων: από τη μια μεριά η μητέρα του Έκτορα, Εκάβη και από την άλλη μεριά η μάνα του πολυμήχανου Οδυσσέα, Αντίκλεια.

Ας σταθούμε λοιπόν στην «**Ευτεκνοτάτην πασών γυναικών, δυστυχεστάτην τε μητέρα**», όπως παρουσιάζει ο Όμηρος την φρυγικής καταγωγής βασίλισσα των Τρώων την σεβάσμια **Εκάβη**, η οποία είναι όμως μια από τις τραγικότερες μητέρες της ελληνικής παράδοσης, γιατί συμβολίζει **τη μητέρα του πένθους**. Την Εκάβη συναντούμε σε μια από τις πιο μεγαλειώδεις σκηνές της ραψωδίας Χ, να στέκεται επάνω στο κάστρο της Τροίας με προτεταμένα τα χέρια προς τον κάμπο των μαχών και παρακαλεί τον γιο της, δείχνοντάς του τα γυμνά μητρικά της στήθη, που τον θήλασαν και του χάρισαν τη ζωή, να μπει μέσα από τις Πύλες, για να κρυφτεί από τον επιθετικό Αχιλλέα και να σώσει τη ζωή του.

Σ' αυτήν την κορυφαία τραγική Ηρωίδα για την οποία αιώνες αργότερα ο Ευριπίδης θα συνθέσει ομώνυμη τραγωδία, ο Όμηρος θα σμιλεύσει το αρχετυπικό

τραγικό πρότυπο της μάνας που βιώνει τον άμετρο πόνο της ανείπωτης θλίψης να θρηνήσει το πρωτότοκο γιο της, τον ανδρείο Έκτορα, να τον νεκροστολίζει και ο θρήνος της να αντηχεί στα πέρατα των αιώνων για να συναντήσει στη σημερινή εποχή τις μάνες στη Συρία, τις μάνες σε κάθε εμπόλεμη περιοχή του πλανήτη, τις μάνες των στρατιωτών, τις μάνες των θυτών και των θυμάτων αναφωνώντας με σπαραγμό μαζί τους:

«Παιδί μου τι να ζω η τρίμοιρη, τέτοιο κακό που με' βρε. με το χαμό σου τώρα. Κι ήσουν για μένα το καμάρι μέρα και νύχτα μες στο κάστρο μας, και σ' όλους μας η σκέπη» **X 431-433**

Και τότε ο σπαρακτικός της θρήνος θα συναντηθεί με τον επιτάφιο θρήνο της Παναγιάς μας μέσα από την άρρηκτη σύνδεση της ελληνικής παράδοσης για να μοιρολογήσει: *«Ω γλυκύ μου έαρ που έδυ σου το κάλλος;»*

Και ο Ομηρικός κύκλος των μητρικών μορφών κλείνει με τη μοναδική μορφή της **γερόντισσας Αντίκλειας**, η οποία αν και ξεκίνησε για το μακρύ ταξίδι της λήθης παρέμεινε για πάντα η μάνα του πολυμήχανου Οδυσσέα, που όταν τον αντικρίζει στον κάτω κόσμο θα τον συμβουλευσει και θα του δώσει τις πληροφορίες που της ζητά σε μια κορυφαία σε συγκίνηση Ομηρική στιχομυθία, στην οποία η ίδια η μάνα ομολογεί πως ο καημός του παιδιού της την οδήγησε στο θάνατο. **«Μονάχα η μεγάλη επιθυμία μου για σένα και το έξυπνο μυαλό σου, λαμπρέ Οδυσσέα, και για την καλοσύνη σου που είναι γεμάτη ευγένεια, με οδήγησε στο τέλος της ζωής μου».** λ

Όταν δε ο πολυμήχανος και τετραπέρατος ομηρικός ήρωας τη συναντά στον Άδη, δεν κοντοστέκεται, αλλά προχωρά ασυναίσθητα στην πιο αυθόρμητη και αυτονόητη ενέργεια για τον κάθε άνθρωπο, τρέχοντας να αγκαλιάσει τη μάνα του και δηλώνοντας περίτρανα, πως η μάνα για τον καθένα **ζει παντοτινά.**

«Μάνα μου, γιατί δεν μένεις ακίνητη να σε αγκαλιάσω που τόσο σε ποθώ;»
Αναρωτιέται σπαρακτικά ο μυθικός Οδυσσέας και εμείς με τη σειρά μας αναρωτιόμαστε: Γιατί άραγε ο Όμηρος να έχει επινοήσει αυτή τη σκηνή στη Νέκυια, παρά μόνο ίσως για να τονίσει με μοναδικό τρόπο την αέναη, άρρηκτη σχέση παιδιού –μάνας που ούτε ο ίδιος ο θάνατος μπορεί να διαρρήξει!

Γιατί η σχέση αυτή δεν έχει όρια χρονικά, τοπικά, δεν ορίζεται από τους φθαρτούς, ανθρώπινους νόμους αλλά παραμένει άφθαρτη, άυλη μοναδική και αιώνια.